

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

В І С Н И К

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО - ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 3 (50)

**СПЕЦІАЛЬНИЙ ВИПУСК
(ЗБІРНИК КОНФЕРЕНЦІЙ)**

Вінниця, 2025

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу
РІШЕННЯ

Національної ради України
з питань телебачення та радіомовлення
щодо реєстрації суб'єкта друкованих медіа
№ 967 від 28 вересня 2023 року
Ідентифікатор медіа – R30-01367
Журнал

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік

Мова видання: українська, англійська

Тематичні напрями Вісника:

- Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- Дисемінація передового педагогічного досвіду
- Challenges in Education
- Відомі імена року
- Проби пера
- Конкурси
- Рецензії

Номер затверджено на засіданні Вченої ради
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
Протокол № 5 від 20 листопада 2025 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.;
відповідальний редактор: методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** канд.пед.наук, доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д-р.пед.наук, проф. Мисліцька Н.А., д-р.філол.наук Войцехівська Н.К., канд.філол.наук, доц. Січкарь С.А. (Уманський державний педагогічний університет ім. П. Тичини)

Відповідальність за зміст статей несуть автори
Матеріали видаються в авторській редакції

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу : Випуск 3(50) /за заг. ред. К.Ф. Войцехівського. Вінниця : Твори, 2025. 266с.

© КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», 2025

ЗМІСТ

СЛОВО РЕДАКТОРА

РУДА ТЕТЯНА, АТЕСТАЦІЙНИЙ ПЕРІОД: МАРШРУТНИЙ ЛИСТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ ПЕДАГОГА.....	7
---	----------

ФІЛОЛОГІЧНІ ГОРИЗОНТИ: НАУКОВИЙ, ЛІНГВОДИДАКТИЧНИЙ, ФІЛОСОФСЬКИЙ, СОЦІАЛЬНИЙ, ІНКЛЮЗИВНИЙ, НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНИЙ ВЕКТОРИ

СКРИПНИК НАДІЯ, ЛЕБЕДЬ ЮЛІЯ, КОГУТЮК ОКСАНА, МЕДВЕДЄВА ЛІЛІЯ, ІННОВАЦІЙНІ ПРАКТИКИ ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ.....	11
ГРИМАШЕВИЧ ГАЛИНА, УТОЧНЮВАЛЬНІ ЧЛЕНИ РЕЧЕННЯ ЯК СКЛАДНИК СИНТАКСИЧНОГО ПРОСТОРУ ПРОЗОВИХ ТЕКСТІВ ЗБІРКИ СЕРГІЯ ЖАДАНА «АРАБЕСКИ»	17
КОСТЬ МАР'ЯНА, ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ФЕМІНІТИВІВ У МОВЛЕННІ УКРАЇНЦІВ.....	19
БЕРЕЗОВСЬКА ВІТАЛІНА, ГОНТАР НАТАЛІЯ, ХАРАКТЕРИСТИКА ОНЛАЙН-СЕРВІСУ КАНОТ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ДЛЯ АКТИВІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ, ПОВТОРЕННЯ ТА ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ	26
ДІБРОВА ОЛЬГА, ПСИХОЛІНГВІСТИЧНІ МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	30
СТРЕМБІЦЬКА ЛАРИСА, КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПОЛЬСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ У НАВЧАННІ ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНСТРУМЕНТУ МІЖКУЛЬТУРНОГО ДІАЛОГУ.....	33
ФЕДОРЦОВА ОЛЕНА, МЕТОД КРЕАТИВНОЇ СТРУКТУРОВАНОЇ ІМПРОВІЗАЦІЇ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ-ФІЛОЛОГІВ.....	36
ЦЕПКАЛО ТЕТЯНА, ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ МОЛОДІЖНОГО СЛЕНГУ У ПІДЛІТКОВІЙ ПЕРІОДИЦІ	39
МАРЦЕНЮК ОЛЕНА, ВИШНЕВСЬКА ЮЛІАНА, ФУРМАНЮК НАТАЛІЯ, КРИВОШЕЄВА ЛІЛІЯ, НАЗАРОВА АНЖЕЛІКА, ТВОРЧІСТЬ ПЕРЕКЛАДАЧА ЯК СПІВТВОРЧІСТЬ: СОЦІОЛІНГВАЛЬНИЙ ТА ЛІНГВОКУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ.....	46
ЛУЦИНКЕВИЧ ЛЮДМИЛА, РЕФЛЕКСИВНА СКЛАДОВА У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ДО ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ	54
БАРЩЕВСЬКА ІННА, РОЛЬ КАЗКОТЕРАПІЇ В ОСМИСЛЕННІ ВАЖЛИВИХ ЖИТТЄВИХ ЯВИЩ, ЗАСВОЄННІ ЦІННОСТЕЙ І МОРАЛЬНИХ НОРМ	59
БЕВЗА ДІАНА, РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ЖІНОЧОГО ГОЛОСУ У ДИСКУРСІ СУЧАСНОЇ ПРОЗИ.....	61
ВІННИЦЬКА АННА, ЕТИМОЛОГІЯ АНГЛОМОВНОЇ СУЧАСНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ТА ЇЇ ПЕРЕКЛАД НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ	65
ГАЛЬЯНОВА ОЛЕНА, ГОТОВНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ ДО ПОДОЛАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ВТРАТ У СУЧАСНІЙ ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	69
ІЩУК ВІКТОРІЯ, ШЕВЧУК АННА, ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	74
КІСЕЛЬОВ ДМИТРО, МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ТВОРЧОСТІ Е.М. ХЕМІНГУЕЯ: РАННІЙ ЕТАП.....	79

ПЛАХОТНЮК ВІКТОРІЯ, ЕКОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ ПІДЛІТКІВ У ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ.....	85
ПОГОРЄЛОВА АЛІНА, ЕТИМОЛОГІЯ АНГЛІЙСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ ТА ЇХНІ УКРАЇНСЬКІ ЕКВІВАЛЕНТИ.....	90
РОМАНУХА ЮЛІЯ, СКРИПНИК НАДІЯ, КЛОЧКО ТЕТЯНА, РОСЛА ІРИНА, ІНКЛЮЗИВНИЙ ПРОСТІР ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ: СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД.....	94
КУШКО ІГОР, ЛИСАК ІГОР, ПІДГОТОВКА ДО НМТ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ: АНАЛІЗ ВИКЛИКІВ ТА СТРАТЕГІЧНІ РІШЕННЯ.....	98
ЗРАЛКО АННА, СУЧАСНІ МОВНІ ТРЕНДИ В РЕКЛАМІ ТА МАРКЕТИНГУ.....	101

РОЛЬ І ЗНАЧЕННЯ ОСВІТИ У ЗБЕРЕЖЕННІ І РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

ШАПОВАЛОВ ВОЛОДИМИР, РОЛЬ ЗНАННЯ ІСТОРІЇ В СТАНОВЛЕННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ.....	106
КОЗІГОРА МАРІЯ, ОСВІТА ЯК ЧИННИК СТАНОВЛЕННЯ МОРАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ.....	110
МАРЧУК СЕРГІЙ, ОСВІТНЯ ПОЛІТИКА ЗА КНЯЗЮВАННЯ ЯРОСЛАВА МУДРОГО.....	113
ДЖУРАК СЕРГІЙ, ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНА ОСВІТА У ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ В. СУХОМЛИНСЬКОГО.....	116
МАКУШЕНКО СВІТЛАНА, КЛЮЧ ДО УСПІХУ: ЧОМУ ОСВІТА ЗАЛИШАЄТЬСЯ НАЙВИЩОЮ ЦІННІСТЮ.....	120
СМУШКО ВЛАДИСЛАВ, ТРАДИЦІЇ КОЗАЦЬКОЇ ВІЙСЬКОВО-ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ.....	123
МАРТИНЮК ЛЕСЯ, МАРТИНЮК ВАДИМ, ОСВІТА ЯК КАТАЛІЗАТОР САМОІДЕНТИЧНОСТІ.....	129
СМАКОТА ЛАРИСА, ПАНАСЕНКО ТЕТЯНА, СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ.....	129
ТОКАР ЛЮБОВ, РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ У ПРОЦЕСІ МЕДІАОСВІТИ.....	135
КРЕВСЬКА ХРИСТИНА, ІНКЛЮЗИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ПРЕДМЕТУ “Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ” У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	140
ВОЙТЕНКО ГАЛИНА, ФЕЩЕНКО ЮЛІЯ, ПУБЛІЧНІ ПОДІЇ ЯК ОСВІТНІЙ РИТУАЛ: ФОРМУВАННЯ КОЛЕКТИВНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ЧЕРЕЗ СВЯТКУВАННЯ.....	142
КУРИЖКА ВІКТОРІЯ, ТАРАСЮК ОЛЬГА, РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ.....	144
СИНЄГУБ ЯРОСЛАВА, ДЖУГОСТРАНСЬКА ІРИНА, ОСВІТА І НАЦІОНАЛЬНА СВІДОМІСТЬ: МІСІЯ В УТВЕРДЖЕННІ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ.....	147
ЧЕМЕРИС ІРИНА, КОВАЛЬЧУК ІРИНА, ОСВІТА ЯК ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ В УМОВАХ СУСПІЛЬНИХ ВИКЛИКІВ: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ.....	149
ЗАГОРУЙКО НАТАЛІЯ, ЛЕБЕДИНЦЕВА ОЛЕКСАНДРА, ФОРМУВАННЯ ДУХОВНОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ.....	153

ЗАЙЧЕНКО ІВАН, ПОГЛЯДИ ГРИГОРІЯ ВАЩЕНКА НА РОЗВИТОК СИСТЕМИ ОСВІТИ В САМОСТІЙНІЙ УКРАЇНІ	157
ЯРОВА АНАСТАСІЯ, ВПЛИВ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ПОЛІПШЕННЯ МОТИВАЦІЙНОГО КОМПОНЕНТУ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ.....	161
КАЗАК ОЛЕКСАНДР, ОСВІТА ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ.....	164
КОБУК ОКСАНА, СМОКОВИЧ ТЕТЯНА, ПЕДАГОГІЧНІ СТРАТЕГІЇ РОБОТИ З МУЗИЧНО ОБДАРОВАНИМИ ДІТЬМИ	166
КУЗЬМИНСЬКА ДІНА, ТВОРЧИЙ ВИМІР ОСВІТИ ЯК ФУНДАМЕНТАЛЬНА УМОВА РОЗВИТКУ ТА ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ: КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ОГЛЯД ІДЕЙ КЕНА РОБІНСОНА.....	168
ОЖГО ДАРИНА, БУГАЙЧУК АНАСТАСІЯ, ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ» У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	171
ПЕТРУК АННА, ІНТЕРАКТИВНІ ФОРМИ РОБОТИ НА УРОКАХ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ» У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	174
СУПРУН ЯНА, НАУМИЧ ВАЛЕРІЯ, МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	176
САВЧУК ОКСАНА, ОСТАПУК ВІКТОРІЯ, ФОРМУВАННЯ ДЕМОКРАТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЧЕРЕЗ ГРУПОВІ ФОРМИ РОБОТИ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ	178
СТАНКЕВИЧ ІННА, НАВЧАННЯ ЯК ДІАЛОГ: РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ТА ПРИЙНЯТТЯ ЧУЖОЇ ДУМКИ	180
ЛЯШУК ДАРИНА, СУПРУНОВА АННА, ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ» В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ	184
КНЯЖУК ГАЛИНА, СВІТ ГРИ – СВІТ ЕМОЦІЙ: РОЛЬ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ФОРМУВАННІ ПОЗИТИВНОГО НАСТРОЮ ДИТИНИ.....	186
ЛЮБОВ КИРЧ, ОРГАНІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНО-ПОБУТОВОЇ ТА КОМУНІКАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В УМОВАХ СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ	191
ШЕВЧУК ОЛЕКСАНДРА, ГЕДЗ ДАР'Я, ВСЕБІЧНИЙ РОЗВИТОК ДІТЕЙ У СУЧАСНІЙ РОДИНІ	195
ОСИП ЮРІЙ, ОСИП МАРІЯ, ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ МАЙБУТНІХ СТОМАТОЛОГІВ ЗАСОБАМИ НАВЧАННЯ БІОХІМІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ....	199
ГОЛЯ ГАЛИНА, ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ.....	204
СВЯТЕНКО БОГДАНА, РІЗНІ ПОГЛЯДИ НА КОНЦЕПЦІЮ СЛОВА “WAR”	207
ПРИСЯЖНЮК ОЛЬГА, МОВНЕ ЗАКОНОДАВСТВО ТА МОВНА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ.....	211
ЛИСИЙ АНАТОЛІЙ, ПОЧАТКОВА ОСВІТА ПІД РУМУНСЬКОЮ ОКУПАЦІЄЮ В ОДНОМУ ПОДІЛЬСЬКОМУ СЕЛІ (1941-1944).....	215
КУШКО ІГОР, ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ ЯК СКЛADOVA НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ: АНАЛІЗ НОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА	219
БУГА ОКСАНА, СУЧАСНИЙ СТАН ТА РИЗИКИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ	222

ОСАДЧУК АЛЛА, УХИЛЕННЯ ВІД СПЛАТИ ШТРАФУ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ ТА КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ СТОРОНИ ПИТАННЯ.....	228
МАРІЯ – ВІКТОРІЯ ВІКТОРУК МАДЯРА, ДУХОВНО-МОРАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ НА ХРИСТІЯНСЬКИХ ЦІННОСТЯХ.....	230
ГАЛАЙДА СТАНІСЛАВ, ПСИХОЛОГІЧНИЙ КОМФОРТ У ЗАКЛАДІ ОСВІТИ ЯК УМОВА ГАРМОНІЙНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ	233

МЕТОДИЧНА СКАРБНИЧКА

ІВАНОВА НАДІЯ, «ДІТЛАХИ В САДОЧКУ ГРАЛИ – СВЯТО РАДО ЗУСТРІЧАЛИ»	236
НАГОРНЮК ВАЛЕНТИНА, МАЗУР АЛЬБІНА, РОЗВИТОК МУЗИЧНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В ПРОЦЕСІ ВОКАЛЬНОЇ ТА ІНСТРУМЕНТАЛЬНОЇ ІМПРОВІЗАЦІЇ.....	240
МАШТАЛЯР ЙОСИП, ФОРМУВАННЯ СЦЕНІЧНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ МИСТЕЦЬКИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ПРОЦЕСІ ВОКАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ.....	244
МЕЛЬНИК ЄВГЕН, ФУТЗАЛ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ ШКОЛЯРІВ	246
МЕЛЬНИК СВІТЛАНА, РОЛЬ ВИКЛАДАЧА З ДОДАТКОВОГО МУЗИЧНОГО ІНСТРУМЕНТУ У ФОРМУВАННІ ТВОРЧОЇ ІНІЦІАТИВИ ТА ІНТЕРЕСУ ДО МУЗИКИ.....	250
СЛОБОДЯНЮК ОЛЕНА, КОМПЛЕКС ІГРОВИХ ЗАВДАНЬ ДЛЯ РОЗВИТКУ СЕНСОРНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ СФЕРИ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ В ПРОЦЕСІ КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВОЇ РОБОТИ.....	255
ТЕРЕПА АЛЛА, МЕТОД ПРОЕКТІВ ЯК ОДНА З ПРОВІДНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ В ПЕДАГОГІЧНОМУ КОЛЕДЖІ	262

ВИМОГИ

до підготовки науково-методичних статей

комунікативних механізмів та цифрових інтелекту та мультимодальних платформ на платформах. Експеримент підтвердив когнітивно-мовленнєві процеси здобувачів ефективність методичної системи вправ: освіти, а також розробка адаптованих підвищився рівень мовленнєвої активності та програм формування мовленнєвої впевненість студентів у комунікації. компетенції у кризових та посткризових Перспективним напрямом подальших умовах дистанційного навчання. досліджень є аналіз впливу штучного

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Виготський Л. С. Мислення і мовлення. Київ : Вища школа, 1999. 287 с.
2. Леонтьєв О. О. Діяльність. Свідомість. Особистість. Київ : Академвидав, 2001. 304 с.
3. Пентиліук М. І. Методика навчання української мови в школі. Київ : Ленвіт, 2018. 456 с
4. Генсерук Г. Р., Мартинюк С. В. Розвиток цифрової компетентності майбутніх учителів в умовах цифрового освітнього середовища закладу вищої освіти. Інноваційна педагогіка. Одеса, 2019. Вип. 19, т. 2. С. 158–162.
5. Шевченко С. В. Цифрова комунікація у системі сучасної освіти. Інноваційна педагогіка. Одеса, 2021. Вип. 35. С. 101–105.
6. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 20.10.2025).

*Стаття надійшла до редакції
28 жовтня 2025 р*

**КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПОЛЬСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ
ОДИНИЦЬ У НАВЧАННІ ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНСТРУМЕНТУ
МІЖКУЛЬТУРНОГО ДІАЛОГУ**

УДК 373.5.016:811.162.1'373.7

СТРЕМБИЦЬКА ЛАРИСА

учитель польської мови,

Сокілецька філія Ліцею №1 ім. М.Д. Леонтовича

Немирівської міської ради

Концепція Нової української школи реалізує компетентнісний підхід як основний напрям модернізації мовної освіти в Україні. Викладання іноземних мов у цьому контексті має надзвичайно важливе значення і набуває нового змісту. Навчання другої іноземної мови, зокрема польської, ставить за мету розвиток соціальної компетентності, розуміння культури, формування здатності до міжкультурного діалогу з носіями мови сусідньої держави. Польська мова має споріднені праіндоєвропейські та праслов'янські корені з українською мовою, тому співзвучна з нею, що робить процес вивчення більш зрозумілим і прийнятним.

Спільне минуле, подібність звичаїв та обрядів, територіальна близькість, економічні відносини, політичні події на теренах обох держав, зумовлюють необхідність контрастивних досліджень в процесі вивчення польської мови, щоб краще зрозуміти найвиразніші конотації мовного світу українців і поляків, спонукати здобувачів освіти до усвідомленого вивчення польської мови, формування бажання пізнавати світ і розмаїття мовних явищ.

Надзвичайно багатою є мовна картина польського етносу. Саме на підставі порівняльно-зіставного аналізу можна пізнати різноманітні стереотипи на прикладі

таких виражальних засобів як фразеологічні одиниці в системі польської мови. Саме фразеологічні одиниці (ФО) найкраще відображають світогляд польського народу, емоційне забарвлення мови, національну ментальність та історичний досвід. Можна знати мову, але не знаючи «підвалин» мовної картини світу поляків, якими є фразеологічні сталі вирази, складно зрозуміти національний менталітет.

Фразеологічні одиниці досить часто ставали об'єктом вивчення як польських так і українських лінгвістів. Зокрема, польський мовознавець С. Скорупка [10] займався класифікацією фразеологізмів, його словники знайомлять нас із оригінальними конструкціями-ідіомами, що характеризують національну самобутність польської мови. Є. Бартмінський [8], «батько етнолінгвістики», вивчав фразеологічні компоненти мови у своїх працях, досліджуючи найбільш поширені мовні образи у фразеологічній системі поляків. Л. Скрипник [4], українська дослідниця, займалася специфікою перекладів польських фразеологізмів на українську мову. І. Мірошніченко [3], вивчала труднощі перекладу польських ФО і особливості різноманітних польських дефініцій. Т. Космеда [2] і її праця «Короткий українсько-польський словник усталених виразів: еквіваленти слова, фразеологізми, прислів'я та приказки» також допомагають у вивченні багатства польських фразеологічних зворотів. Як зауважує Л. Скрипник: «Слово фразеологія буквально означає «учення про звороти мови», воно вживається на означення усієї сукупності сталих зворотів мови, ним же називають прийоми словесного вираження, характерні для певного часу, середовища, напряду, а також набір беззмисловних фраз» [4, с. 5]. Тобто, фразеологічні звороти – це сукупність різноманітних ідіом, сталих одиниць, що є неподільними і становлять одне ціле. Згідно

висновків І. Тригуба «основним у вивченні фразеологізму вважається не смислова і формальна характеристика компонентів, що його утворюють, і не зв'язків між компонентами, а самого фразеологізму загалом як одиниці мови, що має певну форму, зміст і особливості вживання в мові» [7, с. 11]. Тож саме завдяки активному вивченню фразеологізмів можна навчитися розуміти справжній контекст польської мови і реалізувати їх як засіб міжкультурного діалогу з носіями мови. Польські фразеологізми опираються на такі ціннісні орієнтири як: побожність, самоіронія, міфічні уявлення, працьовитість, моральні цінності. Це допомагає зрозуміти ментальність польського етносу, його самобутність, відмінні та подібні особливості у порівнянні із українською мовою. Фразеологічний матеріал як засіб виховання полікультурної білінгвальної особистості, що розвивається під час вивчення кількох іноземних мов, формує наступні компетентності:

- ціннісно-світоглядну компетентність, що виховує толерантне ставлення та емпатію до інших світових культур;
- комунікативну компетентність – вміння формувати словесні конструкції під час спілкування;
- соціокультурну компетентність – засвоєння звичаїв і традицій, символів та образів, що стоять за фразеологічними образами;
- мовну компетентність – розвиток словництва, розуміння сказаного, дотримання точності і виразності мовлення.

Порівняльно-зіставний аналіз ФО польського і українського народу допомагає краще зрозуміти спільні і відмінні риси мовних стереотипів обох народів.

Переклад польських фразеологізмів не завжди однозначний і має свої особливості. Якщо «*Kupować kota w worku*» [9, с. 14], «*Nie miała baba kłopotu, kupiła sobie prosię*» [9,

с. 14] для пересічного українця є досить зрозумілими ФО, то фразеологізм «*biały kruk*» [5] не означає «білу ворону», тобто особу, що відрізняється своїм зовнішнім виглядом чи поведінкою від усіх інших. Поляки натомість скажуть «*Nie bądź czarna owca*» [5], а «*białym krukiem*» [5] назвуть книжку, яка досить рідко з'являється у книгарнях міста. Також досить незрозуміла для українця фраза «*Psu na kapeluszu*» чи «*Psu na bucie*» [1], що означає робити щось безглузде. Порівнюючи подібні фразеологізми, здобувачі освіти навчаються розуміти мовні явища саме в контексті, налагоджуючи зв'язок між двома лінгвокультурами. Отже, «мова кожного народу здебільшого слугує дзеркалом, що відображає національні особливості носіїв мови, внутрішню самосвідомість і культуру, менталітет етносу та звичаї, світовідчуття і моральні цінності» [6, с. 64].

Під час вивчення мовної картини світу польського народу засобами фразеології доцільно застосовувати різноманітні інтерактивні методи та технології, що забезпечують методологічні засади реалізації компетентнісного потенціалу:

– використання порівняльно-аналітичних вправ, що допомагають розуміти контекст сталих виразів і розвивають «мовне чуття»;

– організація проєктної діяльності на уроках польської мови: створення коміксів на фразеологічні мотиви, міні-словників «Вивчаємо польські фразеологізми», підготовка відео та презентацій на задану тему;

– ситуативно-рольові ігри : «В магазині», «В подорожі», «На уроці», «Одного разу» з використанням ФО;

– мультимедійні ресурси та візуалізація: перегляд відео та анімацій, що розкривають значення сталих виразів, інтерактивні ігри та вправи на інтернет-платформах.

Завдяки таким формам роботи учні розуміють не лише лексичне значення сталих одиниць, а й конотативне забарвлення. Компетентнісний підхід під час вивчення польської мови як другої іноземної актуалізує потребу розуміння сталих зворотів мови, якими є ФО, як потужного засобу комунікації під час міжкультурного діалогу. Фразеологізми постають не тільки мовним, але й виховним компонентом навчання, формують повагу, відкритість, толерантність і емпатію до польської культури, допомагають застосувати гуманістичний підхід у навчанні, стати повноправним громадянином у полікультурному світі, де мова перестає бути бар'єром, а стає засобом комунікативних навичок.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Возняк-Ковалік Г. Польські фразеологізми: Собаче життя змклої курки. URL: <http://surl.li/hnvomi> (дата звернення 26.09.2025).
2. Космеда Т., Гоменюк О., Осіпова Т. Короткий українсько-польський словник усталених виразів: еквіваленти слова, фразеологізми, прислів'я та приказки. Дрогобич, 2017. 408 с.
3. Мірошніченко І. Варіанти польських фразеологічних одиниць семантичного поля «праця / неробство». *Наукові записки*. Серія: Філологічні науки (Мовознавство). Кіровоград, 2009. Вип. 81 (1). С. 141–145.
4. Скрипник Л. Фразеологія української мови. Київ: Наукова думка, 1973. 280 с.
5. Стемпневич Я., Рибалт А. «Чому «*biały kruk*» не є «білою вороною»?» URL: <http://surl.li/rkman> (дата звернення 10.10.2025).
6. Стрембіцька Л. Символіка зоолексем у структурі польських фразеологізмів. *Кваліфікаційна робота магістра*. Хмельницький, 2024. 76 с.

7. Тригуб І. Фразеологічні одиниці та їх класифікація. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету: збірник наукових праць*. Одеса, 2019. Випуск тридцять дев'ятий. Том 3. С. 10-13.

8. Bartmiński J. Koń. *Słownik ludowych stereotypów językowych: zeszyt próbny*. Wrocław, 1980. S. 119–144.

9. Piasecka A., Tulina-Biumental I. *Polsko-ukraiński słownik frazeologiczny*. Łódź, 2016. 184 s.

10. Skorupka S. Podstawy klasyfikacji jednostek frazeologicznych. *Prace Filologiczne*, 1969. T. 19. S. 219–226.

*Стаття надійшла до редакції
01 жовтня 2025 р*

МЕТОД КРЕАТИВНОЇ СТРУКТУРОВАНОЇ ІМПРОВІЗАЦІЇ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ-ФІЛОЛОГІВ

УДК 378.147:004

ФЕДОРЦОВА ОЛЕНА,

кандидат педагогічних наук

Komvux Södermalm (Åsö)

Abstract. *The use of creative structured improvisation method in the process of training future philologists allows organizing the educational process in such a way that students will be encouraged to engage in cognitive processes and will reflect on their own educational and cognitive activities. Such methods stimulate motivation, teach independent thinking and actions, structuring information, which contributes to the effective assimilation of material and the development of speech competence.*

The source of innovation is a purposeful search for an idea in order to resolve contradictions, its development occurs through testing in the form of a pedagogical experiment or pilot implementation. The development of innovation depends on how much the socio-psychological environment needs a new idea.

Innovations are reflected in the trends of accumulation and change of initiatives and innovations in the educational space; they cause certain changes in the field of education. Educational innovation is a purposeful process of partial changes leading to the modification of the goal, content, methods as well as forms of teaching and upbringing, they lead to adaptation learning process to new requirements.

In Sweden, for example, that is the flagship of ensuring well-being and a high level standard for their citizens, the creative structured improvisation method is used during Swedish language classes for children and adults in the process of continuing education. In this case, the desires and capabilities of the individual are taken into account, the principle of partnership, “subject - subject” relations is observed.

After all, the named above approach is mentioned in the recommendations for professional programs in Sweden (Swedish impulses for professional programs) which indicates that classical literature can often be reproduced in the form of creative dramatization. Classic literary works can be the basis, for example, for films, computer games or reproduction in the form of dramatizations. The works of August Strindberg, as an example of Swedish classics, can be reproduced using the creative structured improvisation method.